

Tulemas on 2015. aasta XIII Riigikogu korralised valimised. Kui tegeled maapõue uuringutega, mäendusega, maavaradega seotud ettevõtlusega ...

KEDA VALIKSID?

Noppeid Reformierakonna, Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL), Sotsiaaldemokraatlikku Erakonna (SDE) ja Keskerakonna valimisprogrammidest seisuga 19.01.2015.

Valik erakondade valimisprogrammidest otsinguga: maavara, loodusvara ja -ressurss, geoloogia, kaevandamine, karjäär, loodus jms.

Märkus: 2011. aasta valimisprogrammides ei esine sõna "maavara". "Eesti statistika aastaraamat. 2013" (<http://www.stat.ee/65373>) andmetel oli 2011. aastal mäetööstusega tegelevate ettevõtete arv – 121 ja müügitulu – 370 miljonit eurot (lk 219).

Mäetööstuse tööstustoodang jooksevhindades (miljonit eurot) oli 2008. aastal – 283,1; 2009. aastal – 258,1; 2010. aastal – 304,7 ja 2011. aastal – 345,6 (lk 295).

SA Poliitikauuringute Keskus Praxis 2012. aastal tehtud uuringu andmetel on Eesti maapõue geoloogiliste uuringute järgsest maavarade kaevandamisest laekunud aastatel 2005–2010 riigile ja KOV-idele ressursimaksudena ja saastetasudena kokku enam kui 345 miljonit eurot.

REFORMIERAKOND

<http://www.reform.ee/riigikogu-valimised-2015-valimisprogramm>

MAJANDUS

<http://www.reform.ee/reformierakonna-valimisprogramm-2015-majandus>

töötab välja riigi **maavarade kasutamise pikaajalise strateegia**, mis annab ettevõtjatele investeerimisjulguse ja loob majandusele täiendava kasvueelduse

arendab välja Eesti kui unikaalselt puhta ja mitmekesise looduskeskkonnaga maa potentsiaali **loodusturismi sihtkohana**

RAHVUSLIKU JULGEOLEKU STRATEEGIA

<http://www.reform.ee/reformierakonna-valimisprogramm-2015-rahvusliku-julgeoleku-strateegia>

töötab välja riigi **maavarade kasutamise pikaajalise strateegia**, mis annab ettevõtjatele investeerimisjulguse ja loob majandusele täiendava kasvueelduse

KESKKOND

<http://www.reform.ee/reformierakonna-valimisprogramm-2015-keskkond>

Reformierakond tahab, et Eesti oleks mõnusaim koht, kus kasvada, õppida, pere luua, ennast teostada ja pensionipõlve pidada tänu siinsele rikkale ja hästi hoitud loodusele ning elukeskkonnale. **Mida mitmekesisem ja puhtam on meie looduskeskkond ja mida rohkem on Eesti inimestel võimalusi ja põhjust looduses aega veeta**, seda parem on Eesti inimeste tervis, seda väiksem ühiskonna stressitase ja seeläbi tugevam me riik.

Kokkuhoidlik ja efektiivne majandamine peab olema reeglits nii riigi rahaasjade korraldamisel kui ka Eesti **loodusvarade** kasutamisel. Seisame selle eest, et **Eesti oleks võimsa ja puhta loodusega riik** ka järgmiste põlvkondade jaoks.

Loodusvarade kokkuhoidlik ja järjest nutikam kasutamine.

töötab välja Eesti **taastumatute maavarade** kasutuselevõtu pikaajalise strateegia ja loob selle elluviimiseks toimiva struktuuri [millise struktuur ikkagi?]

tagab, et **loodusvarade** kasutuselevõtul **ei kahjustataks pöördumatult Eesti põhjaveevarusid**

suunab keskkonnatasude kaudu Eesti **loodusvarasid** kasutama võimalikult efektiivselt ja suuremat lisandväärtust loovalt. Hoiab põhimõtet, et keskkonnatasud oleksid kehtestatud võimalikult pikaks ajaks

töötab koostöös tööstuse ja keskkonnaorganisatsioonidega välja mudeli, mis **negatiivse keskkonnamõju vähendamise eesmärgi kõrval võtab ressursitasude arvestamisel aluseks ka loodusvarast toodetud lisandväärtuse**

tagab, et Eesti on Euroopa Liidu tasemel **ressursisäästu valdkonna eestvedaja**, veendes ka teisi liikmesriike kasutama ressursisäästu saavutamiseks oluliselt rohkem moodsaid IT-lahendusi ja e-teenuseid

jätkab eraomanikele, kelle eramaal asub looduskaitseala, **majandamise piirangute kompenseerimist**

loob keskkonnatasudest investeringuteprogrammi, mille kaudu **toetatakse linnakeskkonna loodussõbralikumaks muutmist**, ...

loob keskkonnatasudest laekuva rahaga programmi, mis võimaldab **igal lasteaial loodusõppes osaleda** ning käia metsas ja mere ääres Eesti loodust tundma õppimas

kujundab **Tallinna Loodusmuuseumist Eesti atraktiivseima loodusõpet ja loodusteadust toetava keskuse**

IRL (Programm 2015)

<http://www.irl.ee/mida-me-teeme/irli-programm-2015>

MAJANDUS

<http://www.irl.ee/mida-me-teeme/majandus-maksud-ja-sissetulekud>

1. Vaba ettevõtlus – rahvusliku majanduse alus

3) Me suuname ettevõtlusprogrammid eelkõige kõrge kasvupotentsiaaliga sektoritesse, millega tegelemiseks on Eestis head eeldused oskustega inimeste, huvitatud ettevõtete või **maavarade** näol.

7) Eelistada Eesti **loodusvaradel** tuginevat ettevõtlust, toetades erinevate, sh seadusandlike meetmetega nende suuremat väärimdamist.

Täiendava arengutõuke andmiseks toetab IRL järgmisi proaktiivseid majanduspoliitilisi samme:

1) Käivitada koostöös ettevõtlusorganisatsioonidega valdkondlikke riiklikke programme, sh ja eriti teadus-arendustegevuse ja innovatsiooni programme, suunates sinna ka täiendavaid eelarvelisi vahendeid.

4. Paremad kasvutingimused ettevõtetele

5) Soodustamiseks ettevõtete ja teadlaste koostööd ning teadusasutuste suuremat panustamist turulähedasse toote- ja tehnoloogiaarendusse, rahastame ülikoolide teadustööd osaliselt ettevõtjate kaudu ehk eraldame innovatsiooni toetamiseks mõeldud raha ettevõtjatele, kes tellivad teadusasutustelt teenuseid.

5. Suure kasvupotentsiaaliga valdkonnad

1. **Efektiivne ressursikasutus** (**maavarad**, mets, rohumaad) [IRL-il ainus selline loetelu]

Eesti **maavarad**, mets ja põllumaad, kellel on oluline vara, mille targa kasutamisega saab luua majanduslikku lisaväärtust. Peame Eesti **loodusressursside** efektiivsemaks kasutamiseks tarvilikuks järgmisi samme.

1) Riigi ressursside haldamine peab läbimõeldult panustama Eesti majanduse väärtusloomesse. Selleks tuleb luua riigi ressursside kasutamise kava ja tuua ressursside (sh **maavarad**, mets) majandamine majandus- ja kommunikatsiooni-ministeeriumi valitsemisalasse. Riik peab majanduslikult olulist vara mõistlike ajavahemike järel hindama, selle kasutusotstarbe järgi tsoneerima ning tegema selleks vajalikke uuringuid. Praegu on nii mets kui ka **maavarad** keskkonnaministeeriumi valitsemisel, kelle põhiülesandeks peab olema ja jääma keskkonnahoid ja -kaitse.

2) Ressursside kasutuslubade andmine peab toimuma läbi enampakkumiste. Ressurssimaks peab katma ressursside uurimiseks, hindamiseks ja kasutusse andmiseks tehtud kulutusi. Ressursside **kaevandamise** ja kasutamise eest rakendatavad keskkonnatasud peavad kajastama keskkonnale tekitatud kahju hüvitamist. Tänapäevaste ressurssitasude ja keskkonnatasude süsteem on pigem eelarvepoliitiline ega taga muutlikkuse tõttu pikaajaliste investeeringute tegemiseks tarvilikku selgust ja kindlust.

3) Riigi ressursside kasutamisest peab Eesti ühiskond saama maksimaalset võimalikku tulu, tagades samas ressursse kasutavatele ettevõtetele mõistliku tootluse ning stabiilse ärikeskkonna. Üks peamisi probleeme riigitulu

rakendamisel on toodete hindade volatiilsus maailmaturul (nt põlevkiviõli puhul naftahinna kõikumine suures ulatuses). Seetõttu tuleb analüüsida võimalust siduda riigitulu vastava lõpptoote turuhinnaga.

4) Looming tingimused selleks, et Eesti põlevkivi töötlevad ettevõtted jätkaksid investeerimist suurema lisaväärtusega ning väiksema keskkonnamõju ja CO₂ heitmetega tootmisse (põlevkiviõli tootmise laiendamine ning selle järeltöötlus, põlevkiviõli ja elektri koostootmine). Selleks tuleb tagada kindlus tarvilike kaevemahtude osas ja luua stabiilne ning prognoositav maksukeskkond, sh keskkonnatasud. Käsitleme Põhja- ja Baltimaade ühist elektriturgu Eesti jaoks tarviliku ekspordivõimalusena. Eesti peab säilitama võimekuse toota turul konkurentsivõimelist elektrit ning jätkama oma elektritootmise moderniseerimist.

6. Riigi äriühingute arendamine

Lahutame riigi äriühingud poliitikast ja paneme neid juhtima vaid professionaalid. Eestis ollakse harjunud mõtlema, et kuna riik erastas 1990-ndatel enamiku ettevõtteid, siis pole tänaseks riigi omandusse jäänud äriühingutel suurt majanduslikku tähtsust. Tegelikult kujutavad riigi äriühingud ka praegu meie majanduses arvestatavat jõudu. Nende omakapital on 2,7 miljardit eurot, kulumieelne ärikasum pool miljardit eurot ja neis töötab üle 17 000 inimese.

LOODUSKESKKOND

<http://www.irl.ee/mida-me-teeme/looduskeskkond>

3) Looduskaitstes tuleb loobuda silmakirjalikkusest. Kunagi kaitse alla võetud pärandkultuurmaastikud, mis on võsastunud ja liigirikkuse minetanud, tuleb anda tagasi põllu- või metsamajanduslikku kasutusse. Maa, mis võiks kanda vilja või metsa, ei peaks kandma võsa. Viljakas haritav maa on loodusvara, mida tuleb kasutada mõistlikult.

15) Riik peab järjekindlalt uurima maailma parimal teaduslikul tasemel oma loodusvarasid – nii metsa- ja põllumaa kasutust kui ka põlevkivi ja fosforiidi varusid ning kõiki teisi meil leiduvad maavarasid. Loodusvarad on Eesti rahvuslik rikkus ning me peame suutma neid kasutada parimal teadaoleval moel ja vähendada keskkonnakahjusid tõhusaimal võimalikul moel. Eestimaa on kodu, mis meid toidab ja katab, meil on vastutus seda maad hoida ja me peame teadma, kuidas seda teha.

ENERGEETIKA

<http://www.irl.ee/mida-me-teeme/energeetika>

3) Eesti energeetika alustalaks oleva põlevkivi puhul tuleb keskenduda maksimaalse lisandväärtuse loomisele. Samas tuleb otsida ja hoida mõistlikku tasakaalu elektri- ja õlitootmise vahel, et maandada riske, mis tulenevad elektrituru ja vedelkütuste turu erinevatest toimemehhanismidest ja hinnakõikumistest neil turgudel. Uued efektiivsemad põlevkivi kaevandamise meetodid, jääkide kasutuselevõtmine ja põlevkivisektori vähenevad

keskkonnaheitmed võimaldavad Eesti energeetikasektori olulisemast maavarast saada Eesti riigile rohkem kasu,....

a) vaatame üle põlevkivi kasutamise maksustamise (sh keskkonnatasud). Riigi tulu õlitootmise valdkonnas peab arvesse võtma nafta hinda maailmaturul. Muudame riigile kuuluvate maavarade maksustamist nõnda, et edaspidi oleks selgelt eristatud tasud, mida riik käsitleb ressursiomaniku tuluna, ja keskkonnatasud, mida kogutakse põlevkivisektori poolt tekitatud keskkonnakahju hüvitamiseks;

b) põlevkivi kasutamise puhul tuleb administratiivse aasta kaevandusmahu asemel hinnata põlevkivi tööstusharu keskkonnoormust ja võimaldada aastast põlevkivikaevandust riiklikult määratud keskkonnoormuse ulatuses;

SDE

<http://www.sotsdem.ee/wp-content/uploads/2015/01/SDE-valimisprogramm-2015.pdf>

2.3 ENERGEETIKA

Liigume taastuvenergeetikale ülemineku poole

5. Hoidume Virumaa elukeskkonda negatiivselt mõjutava põlevkivi kaevandamismahu paisutamisest võrreldes kehtivate kaevandamislubadega.

6. Põlevkiviressursi maksustamiseks õlitööstuses töötame 2017. aastaks välja naftahinna muutustest sõltuva maksualused.

2.4 KESKKOND

Visioon

Eesti mitmekesine ja puhas looduskeskkond on meie riigi oluline väärtus, mida oskame hinnata ja hoida järgmistele põlvetele. Eestis kasutatakse targalt ja säästlikult kõiki loodusressursse: maad, metsa, õhku ja vett. Eesti keskkonnakaitsetegevus on jätkuvalt kooskõlas rahvusvaheliste seisukohtadega, arvestab meie ajaloolisi traditsioone ning sotsiaalset ja majanduslikku olukorda. Näeme praegustes probleemides võimalust uudseteks rohemajanduse teenusteks ja toodeteks. Meie lahendus on lülitada raiskamisele orienteeritud majandusmudelilt ümber säästlikule ja kehtlikule režiimile.

Olulisemad lubadused; Jäätmemajandus ja loodusvarade kasutus

Teostame riiklikult Eesti maavarade täieliku kaardistamise ja võimaliku kaevandamise analüüsid, leiame tasakaalu riigi majanduslike ja keskkonnakaitseliste huvide vahel.

Jäätmemajandus ja loodusvarade kasutus

Selleks, et maksumaksjad teeniks riigile kuuluva maavara kasutamisest suurimat võimalikku tulu, põlevkivi hind kataks keskkonnakahjustused ja kaoks konkurentsile suletud süsteem, pooldame põlevkivi realiseerimist enampakkumistel.

Meetmed

5. Jälgime, et kavandatavate looduskaitsealade eesmärk ja – režiim oleksid kooskõlas. Tagame eramaadel looduskaitseliste piirangute võrdse kompenseerimise sõltumata sellest, kas piirangud on kehtestatud Natura 2000 võrgustiku aladel või väljaspool seda.

6. Loome karjäärade rekultiveerimisfondi, kuhu tehakse karjääri aktiivse majandamise käigus pidevalt sisse makseid, mida kasutatakse hiljem karjääri rekultiveerimiseks.

7. Algatame auditi looduskaitseliste piirangute hindamiseks, et kaaluda kaitseväärtuste otstarbekust ja põhjendatust.

8. Töötame välja keskkonnahäiringute heastamise lisapõhimõtted, mille alusel kompenseeritakse üleriiklike investeeringutega riiklike suurte taristuprojektide rajamisel loodusele avaldatav negatiivne mõju.

10. Toetame riigi, ettevõtete ja ülikoolide partnerlust rohemajanduspoliitika väljatöötamisel, mis on suunatud toodete materjalikulu vähendamisele, toodete taaskasutuse võimaluste suurendamisele ja kohalike materjalide kasutamisele ning tootmise keskkonnamõju vähendamisele. Kaalume maksusoodustuste rakendamist.

2.5 MAKSUD

Allutame põlevkivi hinna turukonkurentsile. See võimaldab riigil teenida oma maavaralt lisa tulu, soodustab põlevkivist suurema lisandväärtuse loomist ja kohtleb maavara kasutavaid ettevõtteid võrdsemalt.

KESKERAKOND

http://www.keskerakond.ee/files/Keskerakonna_valimisplatvorm_2015__aasta_Riigikogu_valimisteks.pdf

MAJANDUSKASV JA KONKURENTSIVÕIME ON EESTI EDU VÕTI

5. Toetame Eesti nn loomulikel eeldustel baseeruvat majanduse struktuuri – põlevkivitööstus ja teiste maavarade kasutamine, põllumajandus koos selle saaduste ümbertöötamisega, masinaehitus, puidutööstus, laevandus jmt. Erinevates majandusharudes tuleb maksimaalselt püüda kasutada kaasaegseid ja keskkonnasäästlikke tehnoloogiaid. Eksporttoodang peab olema suunatud eelkõige kõrge väärtusega lõpp-produkti väljamüügile.

KODU PUHTAS KESKKONNAS

Eesti Keskerakonna keskkonnapoliitika eesmärk on tagada inimeste tervis, garanteerida keskkonnohutus ja loodusvarade tasakaalustatud kasutamine. Keskkonnakaitse ja loodushoid on tihedalt seotud ühiskonnaelu kõigi valdkondadega.

3. Kinnitame pikalt eelnõude faasis seisnud kaitsealade kaitse-eeskirjad, kaitsekorralduskavad ning liigikaitse tegevuskavad. Tagame kaitsekorraldus- ja liigikaitse tegevuskavades ette nähtud vajalike **looduskaitseliste tööde püsiva rahastamise**.

4. Viime seadustesse senisest karmimalt põhimõtte – **saastaja maksab loodusele tekitatud kahju eest**.

7. Käivitame koostöös eraomanike, kohalike omavalitsuste ja kolmanda sektoriga riikliku programmi põllumajanduslikust ja muust kasutusest välja jäetud **maade loodus- ja inimsõbralikuks kasutusele võtuks**.